

พฤติกรรม การสื่อสาร ความคาดหวังผลประโยชน์ และความน่าเชื่อถือ
ของรายการวิทยุเพื่อสังคมและชุมชน : ศึกษากรณีสถานีวิทยุชุมชน

นางสาวพิชญา รัตนพล

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-758-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

COMMUNICATION BEHAVIORS, BENEFITS EXPECTATION AND THE PERCEIVED
SOURCE CREDIBILITY OF THE AUDIENCES ON THE RADIO PROGRAMME FOR
SOCIETY AND COMMUNITY : A CASE STUDY OF THE CITY RADIO STATION

Miss Pichaya Ratanaphol

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication

Department of Public Relations

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-638-758-8

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

พินญา รัตนพล : พฤติกรรมการสื่อสาร ความคาดหวังผลประโยชน์ และความน่าเชื่อถือ
ของรายการสถานีวิทยุเพื่อสังคมและชุมชน : ศึกษากรณีสถานีวิทยุชุมชน
(COMMUNICATION BEHAVIORS, BENEFITS EXPECTATION AND THE
PERCEIVED SOURCE CREDIBILITY OF THE AUDIENCES ON THE RADIO
PROGRAM FOR SOCIETY AND COMMUNITY : A CASE STUDY OF THE CITY
RADIO PROGRAM) อ.ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. ปวีรีชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล, 117 หน้า
ISBN 974-638-758-8

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางประชากร
ความคาดหวังผลประโยชน์ และความน่าเชื่อถือ กับพฤติกรรมการสื่อสารของสมาชิกสถานีวิทยุ
ชุมชน โดยทำการศึกษากับสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 395 คน เครื่องมือที่ใช้ใน
การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในรูปแบบของร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ t (t-Test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA)
การทดสอบรายคู่ของ Scheffe และ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ซึ่งประมวลผลโดยใช้
โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ผลการวิจัย พบว่า

1. เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสื่อสาร
2. ระดับความคาดหวังผลประโยชน์ต่อตนเองและต่อสังคมจากสถานีวิทยุชุมชน
มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสื่อสาร
3. ระดับความน่าเชื่อถือด้านผู้ดำเนินรายการและข้อมูลข่าวสารในสายตาสงของสมาชิก
สถานีวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสื่อสาร

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิตด
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ปวีรีชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

3971202828: MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD: COMMUNICATION BEHAVIORS / BENEFIT EXPECTATION / THE PERCEIVED SOURCE CREDIBILITY / RADIO PROGRAM FOR SOCIETY AND COMMUNITY

PICHAYA RATANAPHOL : COMMUNICATION BEHAVIORS, BENEFITS EXPECTATION

AND THE PERCEIVED SOURCE CREDIBILITY OF THE AUDIENCES ON THE RADIO

PROGRAM FOR SOCIETY AND COMMUNITY : A CASE STUDY OF THE CITY RADIO

STATION. THESIS ADVISOR : PARICHART SHAPITANONDA SAROBOL Ph.D., 117 PP.

ISBN 974-638-758-8

The purpose of this research was to investigate the relationship of demographic characteristics, benefits expectation and the perceived source credibility with communication behaviors of members of the city radio station. Survey questionnaires was distributed by mail to the total 395 samples from members. Percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), Multiple Comparison of Scheffe Method and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient were used to analyze the data. SPSS program was employed for data processing.

The results of the research are as follows :

1. Sex, age, education level and occupation are correlated with communication behaviors.
2. Benefits expectation is correlated with communication behaviors.
3. The perceived source credibility of the audience is correlated with communication behaviors.

ภาควิชา.....การประชาสัมพันธ์.....

สาขาวิชา.....นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....

ปีการศึกษา.....2540.....

ลายมือชื่อนิสิต..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....วิภากร สมจินตน์ ส.ป.อ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณสนธิญาณ หนูแก้ว กรรมการผู้อำนวยการ และคุณสมชาย แสงวงการ รองกรรมการผู้อำนวยการ แห่งบริษัท ไอ เอ็น เอ็น เบริโอเนอส์ จำกัด ที่ได้อนุญาตให้ผู้วิจัยได้ทำการ ศึกษา และขอขอบพระคุณ คุณพิพัฒน์ ชนะสงคราม ผู้จัดการฝ่ายรายการ คุณจักรกฤษ ทรัพย์พิง หัวหน้างานประสานเครือข่าย และเจ้าหน้าที่ของบริษัท ไอ เอ็น เอ็น เบริโอเนอส์ จำกัด ที่ได้ให้ความ กรรณาช่วยเหลือเกี่ยวกับข้อมูลกลุ่มตัวอย่างและแบบสอบถาม

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่งของ ดร. ปาริชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งท่านได้กรุณาให้ความช่วยเหลือต่างๆ อย่างมาก ตั้งแต่ให้ คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่างๆ ในการทำงานวิจัยด้วยดีตลอด ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ธนวดี บุญลือ ที่กรุณาสละเวลามาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งขอขอบพระคุณ ดร. วิเชียร เกตุสิงห์ ที่กรุณาให้คำชี้แนะ รวมทั้งปรับปรุง แก้ไข ให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้ บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายที่สุดขอขอบพระคุณกำลังใจอันสำคัญของพ่อและแม่ อีกทั้งขอขอบพระคุณ เพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ แผนกประชาสัมพันธ์ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ที่ให้ความช่วยเหลือและให้ กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

สถาบันวิทย์บริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
ปัญหำนำการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามคำศัพท์ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมสื่อสาร.....	10
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวังผลประโยชน์.....	23
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของแหล่งสาร.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	37
รูปแบบการวิจัย.....	37
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	37
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	37
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	41
เกณฑ์การให้คะแนน.....	43
ความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ.....	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล.....	48
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	79
รายการอ้างอิง.....	92
ภาคผนวก.....	96
ภาคผนวก ก.....	96
ภาคผนวก ข.....	110
ประวัติผู้เขียน.....	117

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

หน้า

แผนภาพที่ 1	แสดงแบบจำลองกระบวนการสื่อสารแบบสองทาง.....	15
แผนภาพที่ 2	แสดงแบบจำลองการประสานระหว่างการกระตุ้น-การตอบสนองในการ โทรศัพท์เข้ามาร่วมในรายการวิทยุ.....	18
แผนภาพที่ 3	แสดงแบบจำลองของทฤษฎีความคาดหวังจากสื่อ.....	24
แผนภาพที่ 4	แสดงแบบจำลอง Expectancy-Value Theory.....	25
แผนภาพที่ 5	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมสื่อสารของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน กับคุณลักษณะทางประชากรของสมาชิก ความคาดหวังผลประโยชน์ ความ น่าเชื่อถือของสถานีวิทยุชุมชน.....	40

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	การเปรียบเทียบจำนวนการใช้เครื่องรับวิทยุระหว่างปี พ.ศ. 2531-2532 กับ ปี พ.ศ. 2533-2534	2
ตารางที่ 2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	51
ตารางที่ 3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	51
ตารางที่ 4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	52
ตารางที่ 5	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ.....	53
ตารางที่ 6	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้.....	53
ตารางที่ 7	จำนวนและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความคาดหวัง ผลประโยชน์ต่อตนเองจากสถานีวิทยุชุมชน.....	55
ตารางที่ 8	จำนวนและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความคาดหวัง ผลประโยชน์ต่อสังคมจากสถานีวิทยุชุมชน.....	56
ตารางที่ 9	จำนวนและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความน่าเชื่อถือของ สถานีวิทยุชุมชนในด้านผู้ดำเนินรายการในสายตาของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน.....	58
ตารางที่ 10	จำนวนและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความน่าเชื่อถือของ สถานีวิทยุชุมชนในด้านเจ้าหน้าที่ที่สถานีวิทยุชุมชนประสานงานด้วยในสายตา ของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน.....	60
ตารางที่ 11	จำนวนและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความน่าเชื่อถือของ สถานีวิทยุชุมชนในด้านข้อมูลข่าวสารในสายตาของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน.....	61
ตารางที่ 12	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่รับฟังรายการ จากสถานีวิทยุชุมชน.....	62
ตารางที่ 13	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนโดยเฉลี่ยชั่วโมงที่รับฟัง รายการจากสถานีวิทยุชุมชน.....	63
ตารางที่ 14	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้งที่รับฟังรายการ จากสถานีวิทยุชุมชน.....	64
ตารางที่ 15	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงเวลาที่ได้รับฟังรายการจาก สถานีวิทยุชุมชน.....	65

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 16	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานที่ที่รับฟังรายการจากสถานีวิทยุชุมชน.....	65
ตารางที่ 17	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการรับฟังรายการจากสถานีวิทยุชุมชน.....	66
ตารางที่ 18	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคลื่นความถี่วิทยุที่รับฟังรายการจากสถานีวิทยุชุมชน.....	66
ตารางที่ 19	จำนวนและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรูปแบบและความถี่ในการสื่อสารผ่านสถานีวิทยุชุมชน.....	67
ตารางที่ 20	จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมสื่อสารผ่านสถานีวิทยุชุมชนจำแนกตามสาเหตุในการสื่อสารผ่านสถานีวิทยุชุมชน	68
ตารางที่ 21	จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมสื่อสารผ่านสถานีวิทยุชุมชนจำแนกตามประเด็นเรื่องในการสื่อสารผ่านสถานีวิทยุชุมชน	69
ตารางที่ 22	ความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมสื่อสารของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนที่มีเพศต่างกัน.....	72
ตารางที่ 23	ความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมสื่อสารของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนที่มีอายุต่างกัน.....	73
ตารางที่ 24	ความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมสื่อสารของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน.....	74
ตารางที่ 25	ความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมสื่อสารของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนที่มีอาชีพต่างกัน.....	75
ตารางที่ 26	ความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมสื่อสารของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนที่มีรายได้ต่างกัน.....	76
ตารางที่ 27	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมสื่อสารของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนกับระดับความคาดหวังผลประโยชน์.....	77
ตารางที่ 28	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมสื่อสารของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนกับระดับความน่าเชื่อถือของสถานีวิทยุชุมชนในสายตาของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน.....	78

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 29	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความคาดหวัง ผลประโยชน์ต่อตนเองจากสถานีวิทยุวมชน.....	97
ตารางที่ 30	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความคาดหวัง ผลประโยชน์ต่อสังคมจากสถานีวิทยุวมชน.....	98
ตารางที่ 31	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความน่าเชื่อถือของ สถานีวิทยุวมชนในด้านผู้ดำเนินรายการในสายตาของสมาชิกสถานีวิทยุวมชน.....	99
ตารางที่ 32	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความน่าเชื่อถือของ สถานีวิทยุวมชนในด้านเจ้าหน้าที่ที่สถานีวิทยุวมชนประสานงานด้วยในสายตา ของสมาชิกสถานีวิทยุวมชน.....	101
ตารางที่ 33	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความน่าเชื่อถือของ สถานีวิทยุวมชนในด้านข้อมูลข่าวสารในสายตาของสมาชิกสถานีวิทยุวมชน.....	103
ตารางที่ 34	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรูปแบบและความถี่ในการ สื่อสารผ่านสถานีวิทยุวมชน.....	104
ตารางที่ 35	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาเหตุในการสื่อสารผ่าน สถานีวิทยุวมชน.....	105
ตารางที่ 36	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเด็น/เรื่องในการสื่อสาร ผ่านสถานีวิทยุวมชน.....	106
ตารางที่ 37	การวิเคราะห์โดยการทดสอบรายคู่ของ Scheffe' เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างสมาชิกที่มีอายุต่างๆ.....	107
ตารางที่ 38	การวิเคราะห์โดยการทดสอบรายคู่ของ Scheffe' เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างสมาชิกที่มีระดับการศึกษาต่างๆ.....	108
ตารางที่ 39	การวิเคราะห์โดยการทดสอบรายคู่ของ Scheffe' เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างสมาชิกที่มีอาชีพต่างๆ.....	109